

Силабус
навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у малому бізнесі»

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) рівень освіти

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Рік навчання: 2, семестр: 11

Кількість кредитів: 4 (120 год.)

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – екзамен

Форма проведення занять – лекції та семінарські заняття

Викладач курсу	ДАВИДЕНКО НАДІЯ МИКОЛАЇВНА, доктор економічних наук, професор
E-mail	davidenk@ukr.net
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id=3677
Консультації	<i>Очні консультації: вівторок, 12.00-13.00, кафедра публічних фінансів</i> <i>Онлайн-консультації за потребою</i>

1. Метою навчальної дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі фінансового менеджменту у малому бізнесі, вироблення практичних навичок управління фінансами і фінансовою діяльністю підприємств малого бізнесу.

Завдання навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних основ фінансового менеджменту у малому бізнесі; оволодіння методичним інструментарієм фінансового менеджменту підприємств малого бізнесу; формування теоретичних знань та вироблення практичних навичок управління грошовими потоками, прибутком, активами і капіталом підприємства; оволодіння основами управління інвестиціями та фінансовими ризиками підприємства; вироблення практичних навичок аналізу фінансових звітів та фінансового планування; засвоєння основ антикризового фінансового управління у малому бізнесі.

2. Формат курсу – змішаний з елементами дистанційного навчання.

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Проводити оцінку ефективності управління фінансами підприємств малого бізнесу, що відображають діяльність суб'єктів господарювання на вітчизняному та міжнародних ринках.

Оцінити ефективність управління фінансами підприємств малого бізнесу та здійснювати узагальнення основних тенденцій розвитку фінансів приватного сектору в зарубіжних країнах.

Бути спроможними самостійно обирати або професійно розробляти та етично застосовувати оптимальні методи чи програми управлінського втручання для розв'язання питань організації та розвитку малого бізнесу.

4. Результати навчання

Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

Виявляти навички організаційного проектування.

Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна/заочна)
лекції	22/4
семінарські заняття	18/2
Індивідуально-консультативна робота	2/2
самостійна робота	78/112

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення.

7. Політика курсу – дотримання академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність в УДФСУ». Політика курсу спрямована на: запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях аспірантів та виконаних завданнях; розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

8. Схема дисципліни

Години, семестр денна/заочна	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість Балів)
1/0	Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінари:	Знати сутність та теоретичні основи фінансового менеджменту; умови	3

	<p>малому бізнесі</p> <p>План лекційного заняття 1. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту підприємств малого бізнесу. 2. Функції і механізм фінансового менеджменту. 3. Стратегія і тактика фінансового менеджменту у малому бізнесі.</p>	<p><i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання</i></p>	<p>ефективності фінансового менеджменту у малому бізнесі; Вміти застосовувати методичний інструментарій управління фінансами підприємств малого бізнесу; Аналізувати процес формування та реалізації фінансової стратегії та фінансової політики підприємств малого бізнесу</p>	
1/0	<p>Тема 2. Системи забезпечення фінансового менеджменту малому бізнесі</p> <p>План лекційного заняття 1. Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту у малому бізнесі. 2. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту підприємств малого бізнесу. 3. Показники фінансової та управлінської звітності підприємства</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекцій-консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, понятійного апарату</i></p>	<p>Знати структуру організаційного забезпечення фінансового менеджменту підприємств малого бізнесу; головні вимоги до збору і обробки фінансової інформації; Вміти застосовувати методи внутрішнього фінансового контролю на підприємстві; Аналізувати інформацію у формах фінансової звітності підприємств малого бізнесу; ефективність та точність фінансових розрахунків</p>	3
2/1	<p>Тема 3. Управління грошовими потоками підприємств малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття 1. Сутність і класифікація грошових потоків підприємств малого бізнесу. 2. Принципи управління</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекцій-консультації; Практичні: тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання,</i></p>	<p>Знати економічну сутність грошових потоків, їх види, шляхи і методи оптимізації грошових потоків підприємств малого бізнесу; Вміти застосовувати на практиці методи оптимізації грошових потоків підприємств</p>	3

	<p>грошовими потоками підприємств малого бізнесу.</p> <p>3. Планування грошових потоків підприємств малого бізнесу</p>	<p><i>запитання</i> <i>понятійного</i> <i>апарату,</i> <i>розв'язання</i> <i>ситуаційних</i> <i>завдань</i></p>	<p>малого бізнесу; Аналізувати вхідні та вихідні грошові потоки підприємств малого бізнесу</p>	
2/2	<p>Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Концепція оцінки вартості грошей у часі. 2. Методика розрахунку простих відсотків. Методика розрахунку складних відсотків при одиничних платежах. 3. Методика розрахунку складних відсотків при ануїтетах. 4. Методика нарахування складних відсотків декілька разів протягом року.</p>	<p><i>Лекції-бесіди,</i> <i>лекції-</i> <i>консультації;</i> <i>Практичні:</i> <i>тестові</i> <i>завдання, усні та</i> <i>письмові відповіді</i> <i>на теоретичні</i> <i>запитання,</i> <i>ситуаційні</i> <i>запитання,</i> <i>запитання</i> <i>понятійного</i> <i>апарату,</i> <i>розв'язання</i> <i>ситуаційних</i> <i>завдань</i></p>	<p>Знати сутність концепції вартості грошей у часі та її вплив на прийняття фінансово-управлінських рішень; Вміти нараховувати відсотки та визначати параметри фінансової ренти з метою прийняття фінансово управлінських та інвестиційних рішень; Аналізувати теперішню та майбутню вартість корпоративних цінних паперів, облігацій та інших фінансових інструментів.</p>	8
1/0	<p>Тема 5. Управління прибутком підприємств малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Економічна сутність прибутку підприємства та його види. 2. Управління формуванням прибутку підприємств малого бізнесу. 3. Управління розподілом прибутку підприємств малого бізнесу</p>	<p><i>Лекції-бесіди,</i> <i>лекції-</i> <i>консультації;</i> <i>Практичні:</i> <i>тестові</i> <i>завдання, усні та</i> <i>письмові відповіді</i> <i>на теоретичні</i> <i>запитання,</i> <i>ситуаційні</i> <i>запитання,</i> <i>запитання</i> <i>понятійного</i> <i>апарату,</i> <i>розв'язання</i> <i>ситуаційних</i> <i>завдань</i></p>	<p>Знати механізм формування і розподілу прибутку підприємств малого бізнесу; Вміти застосовувати на практиці методи управління прибутком підприємств малого бізнесу; проводити операційний аналіз підприємств малого бізнесу; Аналізувати прибутковість підприємств малого бізнесу</p>	3
1/0	<p>Тема 6. Управління активами підприємств</p>	<p><i>Лекції-бесіди,</i> <i>лекції-</i></p>	<p>Знати економічну сутність, значення та</p>	3

	<p>малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Економічна сутність активів підприємства та їх класифікація.</p> <p>2. Управління оборотними активами підприємств малого бізнесу</p> <p>3. Управління необоротними активами підприємств малого бізнесу</p>	<p><i>консультації;</i></p> <p><i>Практичні:</i></p> <p><i>тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>класифікацію активів;</p> <p>Вміти застосовувати на практиці методи управління необоротними та оборотними активами підприємств малого бізнесу; Аналізувати ефективність використання основних засобів; стан та ефективність дебіторської заборгованості, використання грошових активів</p>	
2/1	<p>Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1 Економічна сутність капіталу підприємства та його класифікація.</p> <p>2. Управління власним капіталом підприємств малого бізнесу</p> <p>3. Управління позиковим капіталом підприємств малого бізнесу</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i></p> <p><i>Практичні:</i></p> <p><i>тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>Знати особливості формування власного і позикового капіталу підприємств малого бізнесу;</p> <p>Вміти визначати вартість компонентів і середньозважену вартість капіталу підприємств малого бізнесу; застосовувати на практиці заходи щодо оптимізації структури капіталу; Аналізувати структуру капіталу підприємств малого бізнесу.</p>	3
2/1	<p>Тема 8. Управління інвестиціями підприємств малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1 Економічна сутність інвестицій підприємства та їх класифікація.</p> <p>2. Політика управління реальними інвестиціями підприємств малого бізнесу.</p> <p>3. Політика управління фінансовими інвестиціями підприємств малого</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i></p> <p><i>Практичні:</i></p> <p><i>тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>Знати принципи розробки інвестиційної політики; методику оцінки ефективності інвестиційних проектів;</p> <p>Вміти застосовувати на практиці методи управління реальними та фінансовими інвестиціями підприємств малого бізнесу; визначати тип інвестиційного портфеля;</p> <p>Аналізувати ефективність реальних інвестиційних проектів та фінансових інвестицій.</p>	3

	бізнесу.			
2/1	<p>Тема 9. Управління фінансовими ризиками підприємств малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття 1 Сутність фінансових ризиків підприємства та їх класифікація. 2. Політика управління фінансовими ризиками підприємств малого бізнесу 3. Модель управління фінансовими ризиками</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i> <i>Практичні: тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>Знати методику оцінки рівня фінансових ризиків підприємства; механізми нейтралізації ризиків; Вміти застосовувати на практиці методи управління фінансовими ризиками підприємства; Аналізувати та застосовувати кількісну оцінку фінансових ризиків підприємств малого бізнесу</p>	3
1/2	<p>Тема 10. Внутрішнє фінансове прогнозування та планування підприємств малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття 1 Сутність та призначення фінансового прогнозування та планування на підприємствах малого бізнесу. 2. Стратегічне фінансове планування. 3. Поточне фінансове планування. 4. Оперативне фінансове планування (бюджетування).</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i> <i>Практичні: тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>Знати механізми фінансового прогнозування і планування діяльності підприємств малого бізнесу; Вміти застосовувати методи фінансового прогнозування і планування на підприємстві; Аналізувати та застосовувати фінансове планування на підприємствах малого бізнесу</p>	3
1/1	<p>Тема 11. Антикризове фінансове управління підприємством малого бізнесу</p> <p>План лекційного заняття 1. Сутність банкрутства підприємства та його</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації;</i> <i>Семинари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на</i></p>	<p>Знати сутність та основні елементи антикризового фінансового управління підприємством малого бізнесу; Вміти застосовувати на практиці різні моделі дослідження кризового стану підприємства; Аналізувати ймовірність</p>	3

види. 2. Політика антикризового фінансового управління підприємством малого бізнесу. 3. Механізми фінансової стабілізації підприємства малого бізнесу при загрозі банкрутства	<i>теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань</i>	настання банкрутства підприємства малого бізнесу	
---	---	--	--

9. Система оцінювання

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

Денна форма навчання

Модулі	Модуль 1 - (22 бали)				Контрольний захід №1	Залік 50 балів	Загальна оцінка з дисципліни = 50 балів + 50 балів (залік)
Загальна кількість балів за модулем №1	12						
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4			
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Модуль 2 - (28 балів)				Контрольний захід №1		
Загальна кількість балів за модулем №2	18						
Теми	T.5	T.6	T.7				
Відповідь на семінарських заняттях	3	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Індивідуальна робота	9						

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1	лік	50	бл	лін	и =
--------	----------	-----	----	----	-----	-----

Загальна кількість балів за модулем №1	20					
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4		
Відповідь на семінарському занятті			5			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модулі	Модуль 2					
Загальна кількість балів за модулем №2	30				20	
Теми	Т.5	Т.6	Т.7		Контрольний захід	
Відповідь на семінарських заняттях		5				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Індивідуальна робота	20					

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Екзамен/Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	Відмінно/ Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктив но-варіативний)	Добре/ зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктив ний)	Задовільно/ зараховано
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно/ Незараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бала). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Бечко П.І. Фінансовий менеджмент. Київ. Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
3. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств: підручник: 2-ге 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ: КНТЕУ, 2018. 791 с.
4. Васьківська К.В. Фінансовий менеджмент. Львів. ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. 236 с. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
5. Веранов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
6. Сороківська М.В., Юсипович О.І. Фінансовий менеджмент : (математичний інструментарій) : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 281 с
7. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

Допоміжна:

8. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
9. Костецький В. В. Санація підприємства як дієвий механізм фінансової стабілізації його діяльності. Світ фінансів. 2016. № 4(49). С. 108-119.
10. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент. Київ. Центр навчальної літератури, 2019. 520 с.
11. Кузнецова С.А. Фінансовий менеджмент. Київ. Центр навчальної літератури, 2018. 124 с.
12. Пазинич В.І. Фінансовий менеджмент. Київ. Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
13. Селіверстова Л.І. Управління грошовими потоками підприємства. Економіка та держава. 2015. № 9. С. 20-22.
14. Тридід О.М. , Азаренкова Г.М., Біломістний О.М., Орехова К.В. Фінансовий менеджмент у запитаннях та відповідях : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 382 с.
15. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.] Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с

16. Функціональні аспекти фінансового менеджменту як інструменту управління економічними системами : монографія / І.М. Вахович, В.Ю. Дорош, Х.М. Диль, М.С. Забедюк [та 13 інших]. Луцьк : Відділ іміджу та промоції Луцького НТУ, 2021. 210 с.

17. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент: підручник. – К.: Компрінт. 2012. 516с.

18. Ганечко І.Г. Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань. Київ. КНТЕУ, 2016. 244 с.

19. Говорушко Т.І. Управління фінансовою санацією підприємства. Київ. Центр навчальної літератури, 2017. 400 с.

20. Лазоренко В. В. Інформаційні технології оцінки фінансової стійкості підприємства. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2017. № 2. С. 156-161.

21. Череп А.І. Фінансовий аналіз. Київ. Кондор, 2020. 268 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

22. Official website of the President of Ukraine. URL: <https://www.president.gov.ua/>

23. Verkhovna Rada of Ukraine. Official webportal. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

24. Government portal. Official website. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

25. Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://www.mof.gov.ua/>

26. State Fiscal Service of Ukraine. Official website. URL: <http://sfs.gov.ua/>

Міжнародні видання:

27. Brigham E., Ehrhardt M.. Financial Management: Theory & Practice 16th Editio. Cengage Learning, 2020. 1186 p.

28. Chandra P. Financial Management, Theory, and Practice. Delhi. McGraw-Hill, 2019. 1132 p.

29. Karna K. Strategic Financial Management. Delhi. Independently Published, 2019. 516 p.

30. Laws J. Essentials of Financial Management. Liverpool. Liverpool University Press, 2019. 196 p.

31. Nanda R. Financing Innovation. National Bureau of Economic Research. 2015. Vol. 7 (1). P. 445–462.